

Handleiding Intercultureel Bijbellezen

1. Inleiding

Lijkt het je wat om jongeren te leren kennen aan de andere kant van de wereld? JOP wil je koppelen! Met je zestienplus-groep lees je stukken uit de bijbel, die een groep aan de andere kant van de wereld ook leest. Ervaringen, vragen en ideeën wisselen jullie uit. Zo leer je niet alleen wat uit de bijbel, maar vooral ook van elkaar. Zijn jullie klaar voor deze internationale ervaring?

In eerste instantie kun je je afvragen wat het uitmaakt of je als Nederlander de bijbel leest of als iemand in een ander deel van de wereld. De bijbel is de bijbel, toch? Maar toch maakt het veel uit. Andere opvattingen, ervaringen en achtergrond maken een verschil. En dat levert verrassende gespreksstof op! Je leest de bijbel door 'twee paar ogen': die van jezelf en die van een ander...

Hoe je dat doet, kan je lezen in deze handleiding. In het kort: in je eigen groep lees je samen een bijbelverhaal, je praat erover, schrijft er dingen over op, speelt het uit of beeldt het op een andere manier uit. Die ervaring deel je met een andere groep, ergens in de wereld. Je krijgt een reactie van je leeftijdsgenoten die in een heel ander deel van de wereld, in een andere cultuur, leven en dat bespreek je weer in je eigen groep. Dat is Intercultureel Bijbellezen.

2. Werkwijze

In dit hoofdstuk beschrijven we hoe je deel kunt nemen aan het project Intercultureel Bijbellezen. We gaan in op vragen als: hoe vind je een groep met wie je gaat uitwisselen, welke stappen zet je om tot een goede uitwisseling te komen, welk bijbelverhaal ga je lezen, enzovoort.

A. Een leesgroep vormen

Vorm allereerst een groep met wie je samen aan dit project gaat beginnen, een 'leesgroep'. Het beste kan je dit doen met een bestaande groep, zoals je catechesegroep, ontmoetingskring enzovoort, omdat je elkaar dan al goed kent. Belangrijke voorwaarde is in elk geval dat de groep bereid is om tijd in het project te steken. Het hele project doorlopen, neemt ongeveer een jaar tijd in beslag, waarbinnen je met je groep ongeveer vijf keer bij elkaar komt.

B. Andere leesgroep zoeken

Om te kunnen uitwisselen met een groep uit een andere cultuur, moet je allereerst een groep vinden, met wie je kan gaan samenwerken. We noemen hier een aantal mogelijkheden:

1. Je kunt je als groep aanmelden bij JOP, zodat je via JOP gekoppeld kan worden aan een leesgroep elders in de wereld. Dit kan een groep zijn in Europa of uit een ander continent.
2. Je groep kan ook via JOP gekoppeld worden aan een leesgroep in Nederland, dicht bij je in de buurt of verder weg. Het gaat dan om een groep die op de één of andere manier wel een andere culturele achtergrond heeft. Bijvoorbeeld een groep van een niet-westerse kerk.

3. Misschien heeft je kerk wel een 'partnergemeente' in een ander land. Je kan jongerengroepen uit die partnergemeente vragen om mee te doen en samen aan de slag gaan.
4. Je kunt zelf ook op zoek gaan naar een contact met een gemeente die heel anders is dan je eigen gemeente. Denk aan een gemeente in Amsterdam, die contact zoekt met een plattelandsgemeente in Zeeland.
5. Je kan met verschillende jongerengroepen in je eigen woonplaats gaan lezen. In dat geval gaat het niet zozeer om echte culturele verschillen, maar zie je wel hoe je allemaal op een verschillende manier de bijbel kan lezen. Misschien kan de plaatselijke Raad van Kerken dit organiseren. Op die manier versterk je de relaties met andere kerken in je eigen woonplaats.
6. Vraag of je gemeente / kerk/ geloofsgemeenschap meedoet, of wil gaan meedoen, met Kerk in Actie Interactief. Dit wil gemeenten betrekken bij mensen in een ander deel van de wereld. Intercultureel Bijbellesen kan daar deel van uitmaken. Voor informatie kun je bellen naar: 030 – 880 1880; of mail naar: servicedesk@kerkinactie.nl. Daar brengen mensen je in contact met de medewerker van Kerk in Actie Interactief van jouw regio. Zij/hij komt graag over het programma vertellen.
7. Maak gebruik van internet. Bezoek de website www.bible4all.org en zoek naar een eigen partnergroep.

3. Proces

De ervaring leert dat je vaak een jaar bezig bent met het hele proces van Intercultureel Bijbellesen. In het proces zijn drie fasen te onderscheiden. Hieronder beschrijven we wat er in elke fase gebeurt en gedaan moet worden.

Fase 1

- a. Zoeken van een andere leesgroep en hun vertellen wat de bedoeling is.
- b. Natuurlijk wil je als groep aan elkaar vertellen wie je bent. Daarvoor stel je een 'groepsportret' op. Wees hierin creatief. Vertel wie je bent en wat je doet, wat je leuk vindt. Bespreek met elkaar wat je wilt vertellen en hoe. Je kunt foto's sturen, een plakboek aanleggen, een brief schrijven, videoportretjes maken...de uitvoering is aan jullie. Durf creatief te zijn.
- c. Kiezen van een Bijbelverhaal. Hiervoor kun je de suggesties bekijken bij punt 8 in de handleiding. Overleg hierover met je partnergroep.
- d. Bestuderen en bespreken van het gekozen bijbelverhaal. Iemand uit de groep moet hiervan een verslag maken. Dat kan je natuurlijk schriftelijk doen, maar een andere vorm kiezen kan ook. Durf ook hier creatief te zijn. Overleg dit wel met je partnergroep. Stuur in ieder geval een samenvatting van het gesprek. Hieronder bij 'taken en rollen' kun je lezen waar je op moet letten bij het samen bespreken van het bijbelverhaal.

Fase 2

In fase 2 vindt de koppeling met de partnergroep plaats. In deze fase stuur je het verslag naar je partnergroep en je ontvangt van de partnergroep hun verslag. Het verslag van de partnergroep bespreek je vervolgens in je eigen groep. Ook van dit gesprek maak je weer een verslag en je stuurt het op naar je partnergroep. Van je partnergroep ontvang je ook een tweede verslag, welke je in je eigen groep bespreekt.

Fase 3

In de laatste fase schrijven beide leesgroepen een brief als afsluiting. Daarin verwoord je naar de andere groep hoe je het hele proces hebt ervaren.

4. Taken en rollen

Het zal duidelijk zijn dat dit alles tijd kost. Afhankelijk van de partnergroep zullen de verslagen ook in een andere taal vertaald moeten worden. Spreek van tevoren af of iemand in de groep dat kan doen. Als dat nodig is, kan je het verslag dat vertaald moet worden, opsturen naar JOP. JOP zorgt dan dat het vertaald wordt. Zie daarvoor de contactinformatie aan het einde van de handleiding.

a. Gespreksleider

Deze persoon heeft bij voorkeur ervaring in het leiden van een groepsgesprek. Bijvoorbeeld een begeleider van je groep, een predikant enzovoort. Hij/zij heeft de volgende taken:

- Zorgen voor een kennismakingsronde, als dat nodig is;

- Creëren van een sfeer van vertrouwen en veiligheid;
- Goed kennis hebben van het gehele proces van Intercultureel Bijbellezen en dat ook kunnen uitleggen;
- Zorgen dat alle groepsleden aan het woord komen;
- Ruimte bieden aan stiltes;
- Zelf terughoudend zijn in het gesprek. Het gaat om het stimuleren en bevorderen van het gesprek tussen de groepsleden. In de regel neemt de gespreksleider niet zelf deel aan het gesprek;
- Indien nodig een korte samenvatting geven van wat gezegd is;
- Ruimte bieden aan creativiteit;
- Er op letten dat de verslaglegger het gesprek kan noteren;
- Zorgen voor een begin en een sluitmoment van de bijeenkomsten;
- Bij de bespreking van het verslag van de partnergroep er op letten dat de opvattingen, inzichten en vragen van de partnergroep ook werkelijk aan bod komen;
- Overleggen hoe je als groep zal gaan reageren op het verslag van de partnergroep: schrijf je een woordelijk verslag, schrijf je een brief of kies je voor een andere vorm?;
- Zorgen dat de groep een goede evaluatie voorbereidt en uitvoert en aandacht hebben voor de leermomenten.

b. Verslaglegger

Deze taak kost veel tijd en is van groot belang voor een goed verloop van het contact met de partnergroep. Hij/zij heeft de volgende taken:

- Aantekeningen maken van de gesprekken in de groep en uitwerken tot een goed leesbaar verslag. Noteer ook de liederen die gezongen zijn of de werkvormen die gebruikt zijn;
- Deze taak geldt voor het hele proces. Dus hij/zij maakt een verslag van het groepsportret, schrijft het eerste leesverslag van jullie groep, maakt een verslag van de bespreking van het partnersverslag en stelt de afsluitende brief op. Bij dit alles wordt hij/zij natuurlijk ondersteund door de rest van de groep.

c. Coördinator

Deze persoon draagt zorg dat het gehele proces goed kan verlopen. Hij/zij heeft de volgende taken:

- Locatie bespreken waar je als groep bijeen komt. Als het een bestaande groep is, kan gebruik gemaakt worden van de eigen ruimte;
- Aan de deelnemers verzoeken hun bijbel mee te nemen. (zorgen voor reservebijbels of een kopie van het bijbelverhaal);
- Overleg met de gespreksleider en de verslaglegger: tijdspad bewaken;
- Contact onderhouden met JOP;
- Zorgen voor het (doen) vertalen van de leesverslagen;
- Als postadres fungeren;
- Contactpersoon zijn binnen de gemeente;
- Vòòr het bespreken van het partnersverslag met de gespreksleider overleggen of nog extra informatie gezocht moet worden over het land, de cultuur, de kerk en de samenleving van de partnergroep. (Dit is dus afhankelijk van het ontvangen verslag. Daar kan al voldoende in staan).

5. Bijbelstudie

Om de uitwisseling met je partnergroep zo goed mogelijk te laten verlopen, is het goed dat beide groepen ingaan op dezelfde vragen. Voor het bestuderen van het bijbelverhaal is het goed om de volgende stappen te zetten.

Stap 1: de bijbeltekst individueel en in stilte lezen.

Stap 2: iemand uit de groep leest de tekst hardop voor

Stap 3: de gespreksleider stelt de volgende vragen, waar je als groep op in gaat. Het gaat om de volgende drie hoofdvragen:

1. Over het verhaal en de eigen leefervaring:
 - Wat roept de gelezen tekst op aan gedachten, herinneringen en ervaringen uit je eigen leven?
 - Met wie identificeer je je in het verhaal?
2. Over het begrijpen van de tekst:
 - Zijn er aspecten van het verhaal die je raken (positief/negatief) ? Zo ja, welke?
 - Waar gaat het verhaal over?
 - Wat zegt het verhaal?
3. Naar eigen voorkeur kan je vragen toevoegen.

Stap 4: wissel met elkaar ervaringen uit over het lezen en het gesprek.

Stap 5: evaluatie: is het gemeenschappelijk lezen van het bijbelverhaal interessant voor jouw opvatting van de tekst?

6. Verslagen

In elke fase moet je als groep een bepaald verslag maken, dat je naar je partnergroep stuurt. Hieronder geven we kort aan, wat er in de verschillende verslagen aan bod moet komen. Dit kun je gebruiken om in je groep gericht te werken aan een heldere communicatie met je partnergroep.

a. Groepsportret

In het groepsportret stel je je als groep voor aan de andere groep. In een ontmoeting is het leren kennen van de ander een hoogtepunt. De ervaring heeft geleerd dat de leesgroepen zeer geïnteresseerd zijn naar de personen achter de leesverslagen. Daarom is het goed om een groepsportret te maken, waarin de deelnemers zich aan de partnergroep voorstellen.

Inhoud van het groepsportret:

- Biografische informatie
Je stelt jezelf voor. Wie ben ik? Daarin kun je vertellen over jezelf, je school, het gezin, je vrienden, je hobby's, je toekomstplannen. Bedenk wat je zelf leuk zou vinden om van de ander te weten. Maar ook wat de ander van jou zou moeten weten om je te kunnen begrijpen.
- Sociaal – culturele informatie
Je woont in een bepaald land, een dorp of stad. Je behoort wel of niet tot een kerk. Vertel hier iets over. Ook hier geldt weer: waar ben jezelf nieuwsgierig naar, wat zou jij van de ander willen weten. Bedenk ook welke vooroordelen er over de Nederlanders in de wereld zijn. Je hoeft niet alles te vertellen, maak een keuze. In het latere contact zullen er nog wel specifieke vragen naar boven gaan komen.
- Geloof
Vertel ook iets over je geloofsleven. Wat maakt je blij, wat niet. Waarom is het geloven voor jou belangrijk? Welke rol spelen anderen daarin? Hoe vind je de kerk waar je komt?

b. Gespreksverslagen

- Het verslag bevat een zo goed mogelijke weergave van jullie gesprekken. Dit kan een letterlijke weergave van het gesprek zijn, maar ook een samenvatting. Schrijf korte zinnen. Dit bevordert de leesbaarheid.
- Geef ook de emoties en ervaringen van de groep weer.
- Bespreek het verslag voordat je het naar de andere groep verzendt in je eigen groep. Als de groep akkoord is met het verslag, zorgt de coördinator voor de (vertaling en) verzending.
- Niet iedere partnergroep zal een computer en andere technische hulpmiddelen hebben. Verslagen kunnen dus verschillen in omvang en uitwerking.

7. Durf creatief te zijn

In het project Intercultureel Bijbellezende gaat het om de bijbel, maar zeker ook om ontmoeting: samen de bijbel lezen, de ander en jezelf leren begrijpen. Durf daarin creatief te zijn. Betrek anderen bij je programma. Je kunt de eigen gemeente er bijvoorbeeld bij betrekken door jullie project in een themadienst uit te werken.

Ook kan je denken aan verschillende werkvormen die je tijdens het project kan gebruiken. Het bijbelverhaal kan gezongen, gespeeld of verteld worden. Je kunt brieven schrijven aan de personen in het bijbelverhaal. Je kunt een spel maken, waarin je de problemen die je bent tegen gekomen "op het spel zet". Je kunt schilderen, knippen, plakken, collages maken. Alle mogelijke werkvormen zijn dus denkbaar.

Je kan misschien ook via chat of e-mail contact houden en uitwisselen met de andere groep. Maak je gebruik van groeps-chat, dan kan elke jongere in het groepsgebesprek reageren en hoeft dus niet één persoon een verslag te maken. De chat-sessie moet je dan wel bewaren.

8. Suggesties voor bijbelverhalen

Als groep kan je in overleg met de andere groep een bijbelgedeelte kiezen dat je samen gaat lezen. Om je een idee te geven waar je aan kunt denken, geven we hieronder enkele concrete suggesties voor een bijbelgedeelte:

2 Koningen 5:1-19	Naäman
Ruth (zelf een keus maken)	Ruth, de Moabitische
Mattheüs 13	Gelijkenissen, o.a. van de zaaier
Lucas 15:11-32	De verloren zoon
Marcus 6:30-44	De spijziging
Lucas 8:40-46 / Marcus 5:22-43	Het dochttertje van Jaïrus

MEER INFORMATIE

Wil je meer weten over het project, of ben je op zoek naar een groep, een vertaling, enzovoort? Neem dan contact op met JOP, Evert Oudenes of Friso Mout: 030-8801503, of: e.oudenes@jop.nl, f.mout@jop.nl.

JOP is de jeugdorganisatie van de Protestantse Kerk. Ben je naast school, werk, vrienden, sport ook bezig met wat geloven voor jou te betekenen heeft? Vind je het leuk vragen te delen met leeftijdsgenoten? Of wil je samen met anderen concreet maken waar jij in gelooft en iets doen voor de wereld om je heen? Dan past JOP bij jou!

(030) 880 14 38 | info@jop.nl | Postbus 8504 | 3503 RM Utrecht